

УДК 633.85.78:632.4:631.524.86

Левицька Х. М., д-р філософії
Запорізький національний університет
e-mail: krlevitskaya92@gmail.com

УРАЖЕННЯ ЛІНІЙ СОНЯШНИКУ *SEPTORIANHELIANTHIS* А ШТУЧНОГО ІНФІКУВАННЯ В УМОВАХ ФІТОТРОНА

В різних регіонах України останнім часом спостерігається значне поширення септоріозу. Збудником септоріозу соняшника є гриб *Septoriahelianthi* Ellis&Kellerm [1]. Вченими зазначено, що септоріоз на соняшнику за сприятливих погодних умов в Україні може становити загрозу й призводити до значних втрат врожаю [2]. У зв'язку з цим, залишається актуальним питанням вивчення особливостей розвитку збудника *S. helianthi*, як в природних умовах, так і в лабораторних.

Розвиток септоріозу на рослинах соняшника в лабораторних умовах досліджував М. Асімовіс. Він зазначав, що за штучного інфікування споровою суспензією сходів соняшника хвороба завдавала значної шкоди та швидко розвивалась далі на рослинах соняшника в умовах теплиці [3].

У якості матеріалу для дослідів використовували самозапильні лінії соняшника селекції Інституту олійних культур НААН–ЗЛ22А та ЗЛ58А. Дослідження проводили в умовах фітотрону кафедри генетики та рослинних ресурсів Запорізького національного університету в 2020–2021 рр. Оцінку ступеня ураження рослин здійснювали за модифікованою шкалою, згідно відповідного балу ураження [4]. Зараження рослин проводили способом штучного інфікування соняшника збудником септоріозу в умовах фітотрону [4].

Так, лінія ЗЛ58А в обидва роки досліджень уражувалась септоріозом на 100 %. За ступенем ураження у 2020 році дана лінія характеризувалась ураженням на сім'ядолях та першій парі справжніх листків – 56,2 % та на другій парі листків – 43,8 %, відповідно. У 2021 році дана лінія мала 38,9 % рослин з ураженням тільки на сім'ядольних листках, 27,8 % з ураженням справжніх листків першої та другої пари та 5,5 % рослин з ураженням на усіх листках. Розвиток хвороби у 2020 році склав 60,9 %, а у 2021 – 50 %.

Лінія ЗЛ22А мала відмінності за ураженням септоріозом у різні роки досліджень. У 2020 році кількість уражених рослин склала 75 %, а у 2021 році – 56,2 %. Майже всі рослини в обидва роки мали ураження сім'ядолей та першої пари справжніх листків, що склало 70 % та 31,2 %, відповідно. У 2021 році 25 % рослин мали ураження першої та другої пари листя. Також у даній лінії в 2020 році були рослини, що мали ураження на усіх листках, їх кількість склала 5 %. Розвиток хвороби склав 40 % (2020 р.) та 34,4 % (2021 р.), відповідно.

Слід зазначити, що відмінності за ступенем ураження та розвитком хвороби в різні роки пов'язані з незначними змінами у показниках температури та вологості в умовах фітотрону. Це зумовлено сезонними змінами у рік проведення експерименту.

Таким чином, лінії запорізької селекції ЗЛ22А та ЗЛ58А показали різний ступінь ураження септоріозом та розвиток хвороби за штучного зараження сходів в умовах фітотрону. Це свідчить про контрастність селекційних ліній соняшнику за стійкістю до септоріозу та ефективність застосованого методу штучного зараження.

Література

1. Das S., Pattanayak S., Bhargavi B. Over view of Septoria diseases on different crops and its management. *International Journal of Agriculture Environment and Biotechnology*. 2020. 13 (3). P. 351–370.
2. Ретьман С. В., Базикіна Н. Г., Кислих Т. М., Шевчук О. В. Септоріоз соняшнику: поширення та розвиток в правобережному лісостепу України. *Wielokierunkowosc Jako Gwarancja Postepu Nauk owoego*: Міжнар. наук.-практ. конф. м. Варшава, 20 лют. 2020 р. Варшава, 2020. С. 78–80.
3. Acimovic M. Occurrence of sunflower diseases in Bulgaria, Romania, Hungary and Yugoslavia. *Helia*. 1981. 3. P. 33–36.
4. Левицька Х. М., Лях В. О. Оцінка інтенсивності ураження соняшника септоріозом методом штучного інфікування в умовах фітотрону. *Науково-технічний бюлетень Інституту олійних культур НААН*. 2021. Вип. 30. С. 15–23.

УДК 634.11.076:631.526:631.542.3

Леус В. В., канд. с.-г. наук, доцент
Муленок Я. О., канд. с.-г. наук, старш. викладач
Харківський О. Л., здобувач вищої освіти*
Державний біотехнологічний університет
e-mail: vitaliyleus79@gmail.com, kravczova.190691@ukr.net

ІНТЕНСИВНІСТЬ ЗАБАРВЛЕННЯ ПЛОДІВ ЯБЛУНІ СОРТУ ПІНОВА ЗАЛЕЖНО ВІД ОБРІЗУВАННЯ ПЕРЕД ЗБИРАННЯМ

Значну частину продовольчого балансу України складає продукція галузі садівництва, а природно-економічний потенціал країни сприяє формуванню високих урожаїв плодів культур. Враховуючи ці особливості Україна має можливість забезпечити не тільки власні потреби в продукції цієї галузі, а і експортувати.

На сьогоднішній день у технології вирощування яблук популярності набувають сорти з максимальною площею забарвлення плоду. Інтенсивні насадження яблуні, що закладались близько 10 років тому, у своєму сортименті мали переважно двокольорові сорти [5]. Розвиток почервоніння шкірки плодів яблук потребує перепаду температур шляхом максимального освітлення, яке можна забезпечити обрізуванням сильнорослих однорічних пагонів залишаючи

*Науковий керівник – Леус В. В., канд. с.-г. наук, доцент